

SEX TÄNKANDE HATTAR

Edward de Bono

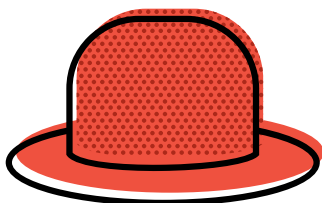
Syftet med sex tänkande hattar är att styra tänkandet och splittra upp det i delar så att den som tänker använder endast ett sätt att tänka åt gången. Det tar oss snabbare till en genomtänkt lösning, när de låter oss tänka och säga sådant som vi inte annars skulle tänka eller säga.

En hatt med en viss färg representerar således en viss sorts tänkande. De sex hattarna blir ett medel att rikta uppmärksamheten mot sex olika sidor av samma sak.

Sex tänkande hattar kan användas på flera olika sätt. I en gruppdiskussion kan varje medlem förses med en hatt med en viss färg och stå för den sortens tänkande i diskussionen. Gruppen kan också stegvis tillsammans ta på sig de olika hattarna och diskutera igenom de olika perspektiv de representerar.

Verktyget kan också användas vid olika tillfällen i en utvecklingsprocess. Exempelvis för att få olika perspektiv på en utmaning eller en lösning, eller för att jämföra och utvärdera olika förslag.

Testa dig fram!

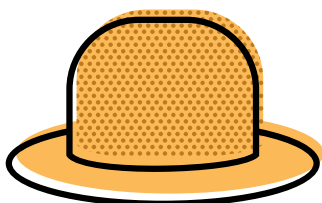
RÖD HATT

Spontana känslor

Hur känner jag/vi inför detta? Hur tror jag/vi att andra känner inför detta?

- Berätta om dina aningar, instinkter, intryck och sinnesstämning.
- Du behöver inte motivera eller förklara dina känslor.
- Känslorna behöver inte vara konsekventa.
- En känsla kan förändras på grund av att vår iakttagelse har förändrats.

Röd hatt står för de spontana känslorna. Känslorna är en nödvändig del av hjärnans verksamhet. De är inte någon slags störningsfaktor eller rudiment från tiden före människan. Känslorna är del av både tänkandet i sig och det vi tänker på.

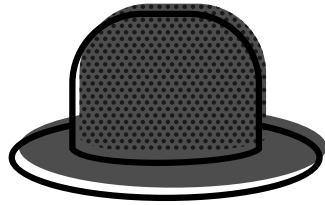
GUL HATT

Logiskt positivt

Varför vi kommer att lyckas? Vilka positiva effekter (värde) kommer detta ha?

- Koncentrera dig på den positiva sidan och hitta fördelar.
- Försök hitta så många faktabaserade och logiska skäl som möjligt för din optimism
- Känslorna behöver inte vara konsekventa.
- En känsla kan förändras på grund av att vår iakttagelse har förändrats.

Gul hatt står för ett positivt och konstruktivt tänkande. Målet för den gula hattens konstruktiva tänkande är att åstadkomma resultat, att gå vidare. Det behöver inte vara fyndigt eller exceptionellt smart, men konkreta bidrag i positiv anda.

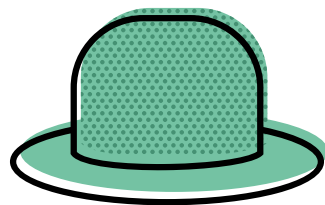
SVART HATT

Logiskt negativ

Varför kommer vi inte att lyckas? Vilka svaga punkter, nackdelar, brister och risker finns?

- Se på saken ur ett negativt perspektiv.
- Ge logiska, vettiga skäl till din negativitet.
- Kritisera fritt.

Den svarta hatten påpekar allt som är fel, inkorrekt och på tok. Tänkandet måste vara logiskt och sanningsenligt, men det behöver inte vara schysst eller rättvist. Den svarta hatten står för kritik, men det betyder inte att man tar ställning eller går i konflikt med någon.

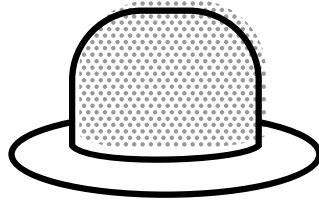
GRÖN HATT

Kreativitet

**Hur kan vi överkomma problemen från den svarta hatten?
Vilka alternativa lösningar, idéer och möjligheter finns?**

- Presentera nya begrepp och iakttagelser.
- Försök medvetet komma på nya idéer och alternativ.
- Ställ frågor om vad som är intressant och annorlunda med idén och vad den kan leda till.

Grön hatt symboliserar kreativt tänkande och förändring. Kreativt tänkande inbegriper provokation, risktagande och undersökande. Den gröna hatten nöjer sig inte med det första svar man kommer på.

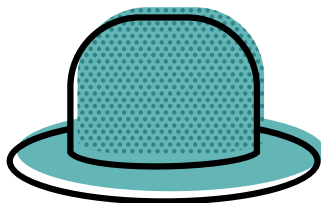
VIT HATT

Fakta och information

Tror vi eller vet vi? Om vi inte vet, hur kan vi ta reda på det?

- Redogör för fakta neutralt och objektivt.
- Påpeka det sannolika eller osannolika.
- Uppmärksamma vems fakta det är frågan om.

Den vita hatten uppmuntrar till att klart skilja mellan fakta och tolkning av fakta eller eventuella härledning. Den vita hatten får inte komma med egna åsikter, tolka eller debattera. Däremot uppmuntrar den till att söka fakta och experimentera för att göra egna erfarenheter.

BLÅ HATT

Tänkandet om tänkandet

Vad har vi kommit fram till? Hur fungerar processen?

- Rikta uppmärksamheten mot det som vi ska tänka på.
- Gör sammanfattningar och ge en allmän översikt över vad som hänt.
- Strukturera diskussionens kaos.
- Observera och anteckna alla tankar som kommer fram.

Den blå hatten är en "kontrollhatt" som organiserar och styr tänkandet. Den bestämmer området, avgränsar problem och formulerar de frågor som ger diskussionen framdrift och riktning. Den blå hatten svarar för sammandragen och slutledningarna, såväl under diskussionens gång som i slutet.